

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	16 kor. — fill.
Negyedévre	4 „ — „
Helyben kézbe hordva:	
Egész évre	20 kor. — fill.
Negyedévre	5 „ — „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor. — fill.
Negyedévre	6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetők és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, szept. 21.

Becsület flastrom.

A párbaj, ha Komjáthi pisztolyokkal vivják, Dummer Auguszt produkció, ha komolyan csinálják, gyilkosság és öngyilkosság.

Egyik esetben sem tiszteletre méltó dolog, de mindkét esetben valódi szellemi nyomorékság azok részéről, kikre az ügy elintézése bizva van s kik nem tudnak művelt emberhez illőbb megoldást, mint üsd, vágd — nem apád!

Az egyház teljes erejével küzdött a harc, különösen a páros verekedés ellen. A három százados üldözés idején hivei és papjai személyében oda adta testét a kintpadra, de fegyveres bántalomért sohasem fegyverrel, csak a támadóért mondott imával válaszolt. A középkorban behozta a Treuga Deit, XIV-ik Lajos idejében pedig valóságos ligát csinált Franciaországban, mely ligában csupa hősteket vett fel s ezek az egyetem kápolnájában eskü alatt jelentették ki, hogy a párbajt Isten és embertársaik elleni bűnnek tartják és sem ki nem hívják, sem kihívást el nem fogadnak.

A liga később feloszlott s ekkor a pápa kiközösítéssel sújtott mindenkit, ki párbajt viv, vagy a vívásnál segédkezik. E kiközösítési határozat ma is fennáll s a párbajban elesettet épp úgy, mint a beszámítható állapotban önmagukat meggyilkolókat egyházi szertartással el nem temeti.

Ugy látszik azonban, hogy ez a sötét felfogás. Mert éppen a liberális érzelmeik vívnak ma is s a katolikus érzelmeik rangjukat és karrierüket is inkább feláldozzák, semhogy a hitvány becsület babonának szennyes oltárán, Isten és felebarátjuk iránti szeretetüket feláldozzák.

Sajátságos dolog azonban, hogy a liberális érában, midőn annyi tiszteletre méltó, sőt szent tradíció gúny tárgya lett, éppen a legdurvább szokásai az ősi és közép kornak, lettek felemelve a becsület magaslatára.

Ime, a napokban Budapesten igazán felháborító eset történt. Egy nőt inzultáltak gyalázatosan, a mi szinte szokás a vegyes fajú fővárosban.

Mindennap olvasható a nagyobb fővárosi lapokban szerkesztői üzenet, mely a nőknek tanácsot ad, hogyan védjék magukat az aszfalt betyároktól.

Ez az inzultus olyan volt, mely ha nem is vallásos, csak logikus motívumok alapján bíraltatott volna is el, örökre lehetlenné tette volna fővárosunk ez undok speciálitását.

Az eset és fejleménye következő:

Budapesten egy miniszteri hivatalnok neje pár percze elvált őt kísérő férjétől,

hogy valami csekélységet vásároljon. E célját rövidesen elérve, reá váró férje után sietett.

E közben egy kávéház előtt Sváb Rezső, egy itt élőködő, de magyarul nem beszélő osztrák vállalkozó, felháborító tolkodással inzultálta a nőt.

Ez másként nem szabadulhatott, tehát férje után kiáltott, ki gyorsan ott termett és izgatottan kérdezte az inzultáló nevét. Sváb németül felelt s nem akarta érteni a kérdést, de Deáknak, a férjnek nem imponált a német beszéd, hanem az aszfalt betyár viselkedéséhez képest arczul ütötte ezt.

Természetesen, a ki tolkodó, az gyáva is. Sváb nagyot nyelt a pofonra, de mikor Deák karon fogva megijedt nejét tovább ment, Sváb hátulról botjával fejbe vágta Deákat.

Természetes, hogy Deák erre visszafordult és alaposan elverte az orvtámadót.

Ez után azt vártuk, hogy az orvtámadó aszfalt betyárt megbüntetik.

De nem ez történt.

Sváb kihívta Deákat. Deák diskvalifikálnak jelentette ki Svábot s vivni nem akart.

De a hol párbajról van szó, ott vége a logikának. Az egybegyűlt becsületbiróság követelte a párbajt.

Pisztolyra mentek és Sváb egy golyóval a gerincében ott maradt a párbaj színhelyén, életveszélyes sebben.

Szomorú korlátoltságra vall és szánandó lelki szegénység jele, hogy ilyen esetben is párbajra kényszerítenek egy becsületes fiatal férjet, ki ifju nejét egy hitvány tolkodótól védte meg.

No hát, ha még egy nő ily arczátlan inzultálása után is párbajképes maradhat egy férfi, akkor ne tessék lovagias ügynek nevezni a párbajt.

Ha még ilyen ember is párbajjal intézheti el ügyét, ki nőt inzultál és orvul támad, akkor miért nem terelik lovagias utra a betörő és őt elfogó rendőr között is az ügyet? Ha még ilyen esetben is párbaj mellett dönt egy becsületbiróság, akkor ne tessék felvilágosodásról beszélni, hanem tessék elszomorodni azon a szellemi sötétségen, mely még a leggaládabb előítélet felé sem tud emelkedni.

Legfőbb ideje volna már, hogy a törvény a párbajt, ezt az uri kanászokodást ne külön szemüvegen nézné, hanem közönséges verekedésnek minősítené és így is bálnék el a benne résztvevőkkel.

Tessék közönséges fogházzal büntetni a párbaj feleket és egyszerre meg lesz oldva ez a „kényes“ kérdés.

Valamikor egy államfogoly levelét olvastam. Jó ebéd után kiült az államfogház hűvös udvarára s egy ideig olvasgatót, majd unni kezdte magát s egy fa-vágó rabot kezdett figyelni.

Értelmes arczu fiu volt a rab, s megszólítás után értelmesen és tisztességtudóan is felelt.

Elmondta esetét.

Egy bálban a szeretőjét megbántotta egy másik legény. Ő botra kapott, a másik is és az egész báli közönség előtt élet-halál harcot kezdtek.

A másik legény súlyosan sérülve ott maradt, őt elfogták a csendőrök, kemény vattatás után másfél évi fegyházat kapott.

A kérdező államfogoly valami összeszólalkozás miatt vágott le egy pajtasát éles karddal.

Egy hónapot kapott uri kényelmű és foltot nem okozó államfogházban.

Az államfogoly azzal végezte levelét, hogy nem tudott többé a fiura nézni anélkül, hogy bizonyos szégyenérzés és az igazságtalanság sejtése alól szabadulni tudott volna.

Hát hol itt az a hirhedt egyenlőség és testvériség?

Aki kanász módon cselekszik, tessék kanász módjára bálni vele s itt ne legyen különbség sem a diploma, sem a ruha, legfeljebb súlyosító körülményül legyen betudva.

A párbaj különben tessék elhinni, hogy nem a becsület kívánalma, hanem flastrom kilyukadt becsület foltozására, mely foltot rendesen a becsületesebb fél bőréből hasítják.

A párbaj nem gyógyít csak eltakar. Tessék már egyszer nyíltan kimondani, hogy stréber becsület számára nem adjuk többé foltot — becsületes emberek bőrét.

Ezt kívánja a józan ész s ezzel szemben ott áll az egyház átka és a megsértett Isten sújtó keze.

P—y.

A képviselőház munkarendje.

Perczel Dezső, a képviselőház elnöke, ki most Meránban tartózkodik, október 5-én érkezik Budapestre, a hol mindjárt átveszi a képviselőház elnökségi ügyeinek vezetését. Az ő meghallgatásával fogja a kormányelnök megállapítani a Ház legközelebbi munkarendjét, melynek első pontja tudvalóan a birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyokat szabályozó törvényjavaslat tárgyalása lesz. Az idő alatt, míg a költségvetést a pénzügyi bizottság tárgyalja, a képviselőház a tárgyalásra készen fekvő ügyeket fogja elintézni, a melynek ez a sorozata:

A kereskedelmi miniszter javaslata a mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. XXIII. törvények végrehajtása iránt kiadott rendelet módosításáról. A termelők és a dohánykertészek közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvényjavaslat. Az erdő-munkásokról szóló törvényjavaslat. Az 1884. évi XVII. törvények 50. §-ának a megrendelések gyűjtésére vonatkozó rendelkezései módosításáról a kereskedelmi miniszter törvényjavaslata. A védje-

gyek oltalmára vonatkozó törvényeknek Marokkóból a tengeri konzul-bíróságnál történt hatályba léptetéséről a miniszterelnök jelentése. A közérdekű öntöző csatornák létesítése tárgyában a földművelésügyi miniszter törvényjavaslata. A budapesti kir. főügyészség fölterjesztése a büntető törvénykönyv 269. §-a értelmében adandó fölhatalmazás tárgyában. Azonkívül az ülészaknak mindjárt a kezdetén több választ váró interpellációra fogtak felelni a kormány tagjai.

Sándor király legveszedelmesebb ellenségei.

Belgrádból távirják nekünk: Egyes lapok szerint a király így nyilatkozott volna szüleinél:

»Az én szüleim a legveszedelmesebb ellenségeim«

Politikai körökben azt híresztelik, hogy a király a jelenlegi minisztérium működésével nincs megelégedve és nincs kizárva, hogy még a szkupstina összeülése előtt miniszterválság lesz.

A lapok Tisza beszédéről.

Tegnap számunkban kifejezést adtunk annak az általános nézetnek, hogy ez a nagy hanggal jelzett beszéd voltaképpen semmi. Nincs benne sem új dolog, sem őszinteség. Korcsolyázás az egész, átsiklás a kérdések felett, nem válasz azokra. S konstatáljuk, hogy ugyanazon a nézeten van a magyar sajtónak független része; sajnos, függetlenek nagyon kevesen vagyunk. A többi lap igyekszik a semmiből valamit csinálni; s mivel Tisza beszédje semmi, mindenik a maga módja szerint olvassa ki belőle azt a valamit, a mit éppen akar. Az egyik Apponyiékát ülteti agyon az öreg ural, a másik Bánffyékát, a harmadik pedig azt mondja, dicsérte mind a kettőt.

Ime az egyes nyilatkozatok:

Budapesti Hírlap:

Tisza Kálmán most is a régi. Dialektikus és taktikus, nem egyéb és nem több. Az eszme-

kör, melyben mozog, ugyanaz, mint évtizeden keresztül, akár ő vezette a kormányt, akár más. A párturalom fönntartása, a pártegyeségnek megóvása, abban az értelemben, hogy ő és híveinek akarata legyen döntő a kormányban, pártban, parlamentben és az egész országban. Erre való volt a Tisza-lex, utánna a Széll-kormány és a paktum is mind csak erre való. A kinek tetszik magát alávetni, bejöhet, a kinek nem tetszik magát alárendelni, kimehet. Merkantilista és agrarius, valamennyi felekezett és valamennyi nemzetiség, az mind megfér a szabadelvű pártban, mely sem sovén magyar, sem föltétlenül osztrák, hanem igenis okvetetlenül legyen és maradjon a régi — Tisza-párt.

Ezért mondott a beszéd sem pro Bánffy, sem kontra Széll, mellőzve a volt nemzeti-pártot, mintha észre sem venné, hallgatva a függetlenségi párttól, hogy barátságát ne mutassa, előzékeny a nemzetiségek iránt és ridegen elutasító a néppárthoz. S ez az egyetlen politikai momentum az egész szónoklatban. Csupa értéktelen pártpolitika, melynek értelme és célja nem egyéb: be akarja bizonyítani azt, hogy Bánffy bukásával, a nemzeti párt belépésével, a paktummal és a Széll-kormányzásával nem változott semmi, sem a körben, sem a Házban, sem a minisztériumban, sem a törvényhozásban, sem pedig az Auszriához való viszonyunkban s vagyunk ott, a hol voltunk, mióta negyedszázaddal ezelőtt Tisza Kálmán megalkotta a liberális kormányt és pártot.

Ez persze nem felel meg a valóságnak, mert ez a beszéd is bizonyítja, a mit a történet, hogy milyen üres volt az a rendszer tervezetben, szerkezetben és kivitelben. — Sovány e beszámoló, mint egy bőjti prédikáció.

Erre való a beszéd végén az Auszriának szánt megjegyzés is, melynek foglalatja az, hogy mi, azaz hogy Tiszák, elfogadják bármely alakulást Auszriában, centralizmust, föderalizmust vagy abszolutizmust, ők igyisugyis kiegyeznek vele és föntartják a vámközösséget, ha abban érdekeinket Ausztria tekintetbe veszi, — mert Tisza Kálmán igen jól tudja, hogy mennyire ragaszkodik a király a vámközösséghez. Fölkínálja tehát saját és pártja befolyását, hogy bármely ő Felsőháznak tetsző osztrák kormányformával és minisztériummal meg-egyezni hajlandó.

Taktika és pártpolitika és punktum.

Magyarország:

A beszédben sok a Tisza-féle ferdítés, az a bizonyos ismeretes csavarintás. És csak

Bánffy bukott meg, még pedig önként állt félre. Micsoda humor lakozik is az öreg urban. Bánffy tehát önként bukott meg.

A féléves parlamenti harc, az élet-halál küzdelem nem is történt meg, ezt átaludta Tisza Kálmán. És semmi sem változott.

Milyen nevetségesen hangzik az ő szájukból a frázis: »a pártbontás átkos munkáját« nem akarják végezni, »hazafi ember« ilyenre nem vállalkozhatik. Dehogy, dehogy, leveretni és ellenzékre menni és nyíltan színt vallani, ez nem a Tiszák politikai elve.

Az Ausztriával való viszony vázolósa egyébiránt a legremekebb. Ez az a Tisza-féle sütet. Ki parancsolja ezt nekünk, hogy önállóak legyünk, lehetünk mi ha akarunk független Ausztriától, ha a 67-iki törvényt meg is szegjük és Ausztriával alkotmányos uton meg nem is egyezhetünk. Ez a Tisza-féle nagy szabadság, mely csak úgy marokkal szórja oda az alkotmány garanciáit az osztrák hatalmi körök kegyeinek megnyerése kedvéért, uti figura docet: 14. §., 25. §., Tisza-lex, ischli klausula és minden egyéb. Ma is ez az ő elve.

Pester Lloyd:

Az Alpések fényének elragadó szépségére emlékeztet mindig, ha Tisza Kálmán — mi utóbbi időkben, sajnos, csak igen ritkán történt meg — ismét nyilvánosság elé lép. Önkéntelenül visszafelé tekint az ember, azokra a szép napokra, mikor még ez a ragyogó csillag a magyar politika egén állott s onnan szórt melegítő és termékenyítő sugarait a hazai földre stb. stb. egy csomó szép frázis. Aztán így folytatja: Frappáns ujdonságot, megkapó leleplezéseket, habár a jövőre vonatkozólag is, nem lehetett várni észszerűen a beszédétől. A mi a multat illeti, az erre vonatkozó események annyira az egész világ szeméi előtt mentek végbe, hogy e tekintetben csupa beavatottak vannak, mert hiszen az eseményeket lépésről-lépésre követheti mindenki. A jövő programját kifejteni pedig nem az egyszerű közlegény feladatát képezi, hanem a nemzet sorsának vezetőit. Nem volt pikáns részletek és kies finomságok híján az a része Tisza beszédjének, mely a legközelebbi multtal foglalkozott. Félre nem érthető módon mutatta ki, hogy a harc, melyet Bánffy báró folytatott az ellenzék ellen, nem volt személyes éli.

A nemzeti pártról mondottakból világosan kitűnik, hogy mikor ez a párt a szabadelvű pártba belépett, **ennek** a programját fogadta el. Épp ily világosan szól a nemzetiségi kérdésben is. A magyar állam egysége, hatalmának és tekintélyének feltételei fölött nem enged alkudozni, de ezen határokon belül teljes igazságosságot és méltányos-

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A fekete madár.

Írta: Mányiné Prigl Olga.

Az özvegy Sándor Istvánné háza tetejét nádalták. Csak egy barátságból, mert szegény volt az asszony s ha a garasaira várnak, bizony beázik a vályogpadlás mielőbb. Így is kevés hja, hogy el nem sodorta mindenestől a mult heti nagy égháboru. Micsoda felleg volt az — magyarázta az öreg félszemű Hajdu Gerzson — engem odakint ért a dülön. Olyan hirtelen jött fel, hogy még a Bagiék kunyhóját se tudtam beérni, a záporosó a nyakamba szakadt, a vilám meg ott ütött le előttem, alig hajításnyira, egy nagy jegenyébe. Ugy égett, mint a gyertya.

A még semmi — lóditott rá egy másik — azt látta volna kigyelmed, mikor a sejki határon egyszerre hét nyárfába szaladt belé a susterdő Istennyija, hogy úgy lobogtak fel sorjába.

Az öreg oda fönt a gerinczen előbb nagy nyugalommal megcsavarta a nádcsomót, csak azután mondta oda:

— Hé — tán katonakorodban történt meg rajtad az a csuda — Bajcsi Mózes is akkor lótte a golyafejű vérsét . . .

Az emberek nevettek, Sándor Istvánné nem győzte odalentről kiabálni:

— Egy kis sziverősítőt, urambátyámék! A létra fokára állott, úgy adta fel az üveget.

Az öreg, félszemű Hajdu Gerzson ivott előbb — mivelhogy neki dukált, hogy legelőbb

huzzon egyet az üvegből — mondom, a hogy odaadta volna a másiknak, hát csak megbicsaklik a térde — annyit mondott: hé te, hé! de bizony leesik, ha meg nem kapják.

— Jaj, teremő szent Isten — kiáltotta el magát Sándorné. Nagy siránkozva ment az emberek után, a kik úgy vitték be Hajdu Gerzson, mint egy darab fát. Olyan sárga volt az, mint a halál.

— Eczetes tormát a talpára — javasolta Deákné, a ki mindjárt ott szokott lenni, a hol valami történik.

— De bizony jobb a pióca — vélek mások — pióczát a tarkójára, a nyakába meg kámforos zacskót.

Mentől több orvosság annál jobban használ, — véle Sándor Istvánné, a ki igen restelte, hogy épen ő nála történt ez a szerencsétlenség.

Ott feküdt, hát Gerzson bácsi, talpán a mustárral, a Sándorné slingelt párnás védőágyába. Egy öreg asszony a kámforos zacskót akasztotta a nyakába, másik kettő a pióczákkal buzgólkodott. Közben kenték, nyomkodták a derekát paprikás, cukros pálinkával, a mi nem csak hideglelés ellen hasznos.

És Hajdu Gerzson felnyitotta a szemét, még a nyakához is oda kapott: Ne te, ne, sok hangya van tinálatok hugom — mondja Sándornénak. De meg, hogy megszedültem az imént! Kutya erős pálinkátok van, olyan mint a méreg . . .

A míg az asszonyok azon erősködtek, melyik orvosság használt legjobban, Gerzson bácsi lemászott az ágyról. Hát bizony ő dologba ál-

lott megint. Oda se neki — mondta — tán részeg voltam.

Dehogy is hagyta volna a virtust, hiszen nem olyan öreg ember még. Őszre házasodni akart. Két asszonyt temetett már el. Azonban csak kótyogott a feje jobbra, balra s azt hitte: elszakad a keze, míg a kalodafákat föl tudta szegezni. Jó, hogy épen bevégezték aznap a munkát.

Hűvös szél támadt szürkületre, olyan, a milyen minden esztendőben szokott lenni kukoricza töréskor. A kis görbe utczákon végig, a nehéz, megrakott szekerek nyomán, összezsugorodott, megsárgult ákáczelevek zörögtek. A fehérre meszelt házfalak porosak voltak, a kapu elébe se ült ki senki.

— Bátyám, rántsa fel a szűrőm — mondta a délbe megréfált atyafi jó indulattal — e tán melegebb, mint a kigyelmedé!

— No, hogy azt hiszed, olyan harmaton nevelt legény volnék én — vágott vissza az öreg sértődve.

A saroknál elváltak egymástól: nyugodalmas jó északát! köszöntek, de nem paroláztak, azt csak ünneplőbe szokták — vasárnap. Olyankor kivágják a módit, most huzza őket a tarisznya, a gond.

Arra ébredt fel éjszaka a szegény Hajdu Gerzson, hogy egy nagy fekete madarat hesegett a háztetőről. Meg is ütötte kezét az ágyfába, oly igen eleven álma volt . . . Felébredt rá és félt. Először életében érezte azt, mi az félni. Kivülről, a kis ablakra épen rá nézett egy csillag, úgy reszketett, úgy tánczolt előtte,

ságot hirdet az összes *nemzetek* (ah! a P. L. több nemzetet is ismer Magyarországon?) iránt. Végül nagyon helyes, hogy nem akarja Magyarország gazdasági sorsának alakulását a Lajthán tül viszonyoktól függővé tenni.

Az új parlamentben ismét elfogja foglalni régi díszes helyét »die Grosswardeiner (hol van ez a német nevü város? Oh, hazafias P. L.!) abge-nüztzte Uhr«, ő utána fordulnak tekintetükkel ifjak és öregek, valahányszor válságos pillanatokban tudni akarják, »hányat ütött az óra.«

Alkotmány.

Csűr-csavar, ferdit, gyanusit, izgat: Ez az ő huszonöt, vagy Isten tudja hány éves politikai praxisa. Ez Tisza Kálmán. Ma sem tért el ettől a szokásától. Amit a néppárturól mondott, azt annak rendje és módja szerint meg-bélyegezzük. Amit Széllről és Apponyiéról mondott, azt köszönjük meg neki Széll és Apponyi — ha tudják.

A »generális« saját szakállára beszélt. Ő legalább úgy mondja. De mi kiegészítjük ezt a fél igazságot. Saját szakállára beszélt Tisza Kálmán — az orthodox liberális párt érdekében. Bátorította ezt a pártot, ne csüggedjen, ne rugjon ki türelmetlenül, időnek előtte a hámból, hanem várja meg a döntő pillanatot. Ezért sértette ma újra vérig a volt nemzeti pártiakat, midőn kiméletlenül elítélte a Bánffy-buktató obstrukciót, a parlamentarizmusra és a házára egyaránt veszélyes preczedensnek jelentvén ki a volt nemzeti párt utolsó okos művét. Ezért magasztalta fentartás nélkül Bánffy »önzetlenségét.«

Ezért csititgatta pár olesó frázissal a heveskedő merkantilistákat. Ezért ítélte el kenet-eljes szemforgatással az ujabban kazárok által portált »magyar sovinizmust«, hiszen mi lenne az orthodox szabadelvü többségből, ha ez a sovinizmus elriasztaná a paktumra mindig hajlandó nemzetiségeket?

És ezért tajtékzott a néppárt ellen. Hiszen Széll Kálmánnal hamar végezhetni, ha makrancoskodnék. Apponyival is, ha nem pariroz. Házi fenytékekkel segítene ezen a generális s a párt egysége és uralma ismét biztosítva lenne.

Rágalmazza és gyanusítja a néppártot azzal, hogy felekezeti harcot indít a nem katolikusok ellen s teszi ezt akkor, mikor az eszöket vesztett protestáns tulzók nap-nap után miniszterek égisze alatt brutális támadásokat intéznek a katolikus egyház ellen. Ezért rágalmazza és gyanusítja a néppártot azzal, hogy a választókerületek dolgában paktál Széll Kálmánnal. Ezért rágalmazza és gyanusítja a nép-

pártot azzal, hogy tisztátalan választásoktól várja erősödését.

Ezeket a rágalmakat és gyanusításokat nem czáfoljuk, csak visszadobjuk oda, ahonnan kiindultak. Világos beszéd ez, Tisza Kálmán ur?

Pesti Hírlap:

Tisza Kálmán ma nagyváradi beszédében magát kopott órának nevezte, melynek gyöngye ketyegésére, sokan talán ügyet sem vetnek. A hasonlat így nem jó. Inkább Longfellow régi órája ő, aki ott áll az ország tornáczában és csöndesen ketyeg; de nemzedékeket látott születni, virágzani és eltűnni. És még mindig megbízható módon, jól mutatja az időt.

Meglepetéseket ki várt volna tulajdonképen ettől az ősz, viharokban megedzett és tapasztalatoktól kipallérozott magyar államférfiutól, aki késő korában is megőrizte világos látását és pozitív, szenvedély nélkül való józan ítéletét. A magyar néptypus személyesítője ő bizonyos tekintetben. Mindent jól meglát, sokat gondol, sokat óvatosan el is hallgat, de hiábavalóságokat nem beszél. Az ő »ketyegése« helyesen mutatja az időt. És ez adja meg szavának az igazi súlyt. Ezért érdemes jól meghallgatni és helyesen megérteni azt, amit mondott.

Tisza Kálmán ismeri a magyar nemzet hibáit is. Senki jobban mint ő, aki 16 évig közelről látta. Tudja, hogy a jelszavak mögött milyen széthúzó különbségeket vigyorgatják egymásra méregfogaiikat. Nem száll le ezek részletezésébe, hanem a földművelés, ipar és kereskedelem egyforma szerepét deklarálja a nemzeti munkában. Sőt a lelkesedés bizonyos nemével vállalkozik és buzdít arra, hogy a partikularis óhajokat és érdekeket a baza érdekében egymással kibékítsük. Ha csak egy szóval is többet vagy kevesebbet mond, nevét és szavát holnap már kihasználnák a legilletéktelenebb czélokra.

Pesti Napló.

Mikor újra átolvassuk ezt a rendkívül erőteljes beszédet, melynek majdnem minden sora egy-egy értékes reflexió a mely egészében egy hosszú politikai pályának gazdag tapasztalataiból leszűrődött világnézet nyugodt bölcsességét tükrözi vissza, akkor azt mondjuk, hogy Tisza Kálmán beszámolója egyebet sem tesz, mint aggályokat osztat. Nem politikai pesszimizmusnak, hanem a nagy tapasztalatu államérfi erőérzetéből fakadó bizalomnak kifejezője ez a beszéd.

Általában a szabadelvü párt egységének és erejének sértetlen fentartása az az alapgondolat, mely a Tisza beszámolójának a gerinczét alkotja.

Midőn védelmére kél a Széll-kormánynak mindama vádak ellenében, melyeket legstürűbben szoktak ellenfelei hangoztatni, igen érdekesen világítja meg azt a néha felvetett kérdést, hogy miképen támogathatja Széllt az, aki egykor Bánffyt támogatta? Hát úgy, hogy ő sohase a személyt, hanem mindenkor az elvet támogatta.

Még fontosabb s politikai horderejére nézve még jelentősebb az, amit a felekezetek egymás elleni bujtogatásáról mond. Amint nem hiszi, hogy a Széll-kormány a nemzetiségeknek a magyar egységes állam érdekeit kockáztató engedményeket tenne, úgy nem hiszi azt sem, hogy a választókerületeket eligérené a néppártnak és a reakció szellemének a szabadelvü pártba való betolakodását megtűrné. Ezt, ugymond, a Széll-kormány nem teszi, nem is fogja tenni. De ha mégis megtenné, azok, akik emiatt aggódnak, tudják meg, hogy a szabadelvü pártban vannak még férfiak, akikben lesz bátorság ez ellen állást foglalni.

Magyar Nemzet:

A kik Tisza Kálmán nagyváradi beszámolója elé azzal a feszült érdeklődéssel tekintettek, a melyet a kiváló államférfiu egyénisége indokoltta tesz, nem csalódtak.

Mindenekelőtt konstatáljuk, hogy a nagyváradi beszámoló teljes és tökéletes czáfolata azoknak a mendemondáknak, mintha a szabadelvü pártban bomlási proccszus indult volna meg. Tisza Kálmán nyíltan hirdeti, hogy a Széll-kormányt, adott programja alapján, készségesen támogatta és támogatja, mert a szabadelvü pártnak elvei benne foglaltak ebben a programmban.

E tekintetben tehát Tisza Kálmán beszámolója nagy csalódást fog szerezni azoknak, a kik titokban vagy nyíltan abban reménykedtek, hogy ellentéteket hegyezhetnek ki a szabadelvü párt egyes csoportjai között. De nemcsak e tekintetben éri őket csalódás, hanem leczkét is kapnak Tisza Kálmántól. Ez a leczke szól különösen azoknak, a kik a sovinizmus politikáját akarják szembeállítani a Széll-kormány politikájával s a nemzetiségi kérdésben a lanyhaság kérdését formálgatják ellene. Komolyan megszivlelendő intelmet foglal magában Tisza Kálmán beszéde, midőn a sovinizsta politika nagy veszélyeire utal s a nemzetiségi kérdést egyedül az alkotmányosság és törvényesség elveivel köti.

Ugyancsak a kormány és a szabadelvü párt intenczióinak felel meg a nagyváradi beszámoló az a fontos része, mely a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem összhangzatát hangsúlyozza. Tisza Kálmán beszédében nyomatékos viszhangra talál e tekintetben is Széll Kálmán programja.

csak hogy épen meg nem szólalt, mintha csak hitta volna.

No, és aztán minden éjszaka kísértette a fekete madár és az a fényes csillag. Hasztalan csukta le a szemét előlük, hasztalan iparkodott aludni. Utóbb már nappal is a nyomába járt. Olykor azt hitte, megtudja fogni, oly igen közel járt hozzá. A templomban mindig a háta mögé ült, hanem megkérdezni mégis szégyellette látják-e mások? — Csak fagyott, esett össze — hogy a szomszédok meg is szólították:

— Rossz bőrbe van kend, Gerzson bácsi...

No, hogy már kend lett belőle! — Istenem, nagy, erős emberé volt a »kigyelmed«...

Nem talált rá szót, hogy visszavágja azokat a gorombákat — a fekete madár épen akkor szállt el fölötté megint. Utóbb már meg is szokta, hogy az a bolond szárnyas jószág a társának szegődött. Olyiknak van pacsirtája, fúrjecskeje, mért ne lehetne neki is. Csakugy kaczagtak az éretlen gyerekek, mikor azt mondta, hogy őt azután Hollós Hajdu Gerzsonnak hívják. Fia, Hollós Mátyás kiránynak.

Eközben elmúlt a tél is. Az Istenadta fehérség megporhanyította a földet újra, selyemfü bujt fel a partos helyeken, eleven zöld reménység, a langyos meleg nap csakugy húzott ki mindent. A fiatal Hajduék elő vették egy napon az öregot: hát így, úgy, öregember sora elébb, utóbb utóléri őt is, írta meg vagy mondaná meg a jegyző előtt szóval: kire mit teszt. Nagyon odáig volt már szegény akkor.

Hanem azért elmondta szép reudbe: A há-

zat a fiamnak, a kis-zugi földemet a testvéremnek, Sándor Istvánénak. A jószágok a két kis unokámé. Hogy is adná oda a bocziját Laczika. A kisebbik, a Pétörke, az még csak hallgat a bölcsőben, de bizony félesztendő mulva az se engedi a magát.

Úgy belenyugodott a sorsába Hajdu Gerzson, hogy még tréfáikódzott is. Hogy tavasszal egy soron lesz a kedves teheneivel, ő is a fűbe harap addigra. A fekete madár lefogja a szemét, úgy, de a fényes csillag keresztül világlik a nagy feketeségen. A fekete madár: a halál, a fényes csillag: az Isten.

Delenként kihuzódott a padkára sűtkérezni. Rágyujtott, pipált, pipált csupa időöltésből, nem azért, mintha jólesett volna neki. Köszöntötték az emberek: győjjön velünk, Gerzson bácsi!

— Haj, haj! — mondta olyankor, majd megmutatom én még nektek!

A virágba borult ákáczok bólingattak rá s a hogy körül-körül minden éledt, mozgott, az öregnek is kedve kerekedett fölugorni a padkáról: no lássuk még egyszer azt a virtust, hát ki a legény a csárdában!

Bement maga, pedig úgy vezették ki reggel, a menyé s a kis fia, a ki a kezét fogta.

— Vigyetek a doktorhoz, meg akarok gyógyulni, — mondta az asszonynak, fenhangan. Máskor alig sutogott.

Felöltözött szépen. Nagy volt az ünneplő felsője, a csizmába is csakugy lityegett-lotyogott a lába; ugyancsak keményen kellett benne lépegetnie, hogy le ne maradjanak.

A menyé kísérté be a doktorhoz, de bi-

zony nem győzte kivárni, míg az örege került a sor. Teméntelen sokan voltak s a ki előbb jött, az tartott jussot ez ajtóra.

No oszt végre kiadták a reczét az öregnek is. Hosszu irás volt rajta, — csak használt. Bevitte maga a patikába és ugyan figyelte, ellátja-e mindennel a patikárus?

— Üljön le, öreg, — mondta az, — hisz majd elesik...

— Dehogy is, tekintetes uram, nem volnék még olyan hitvány. Köszönöm szivességgel, nem vagyok fáradt.

Roskadoztak a térdei, de hát csak a virtus: hátha elkergethetné vele a fekete madarat. Hanem hazafelé csak nem tudott olyan sebesen menni. Meg-megállott, olykor megkapta a kerítést, — azt hitték volna, hogy részeg.

— Hé, Sári, vesd meg az ágyat, — mondta a menyének; közbe rázta a fejét: csak azt sajnálnám, ha kárba veszne az a drága orvosság, elébb megtalálnék balni...

— Nézd meg a katulyán Sári, hogy áll, — kiigyam-e az egész üveggel, — tán használna... Hess, te feketeség, ni még a szememre szállott... Próbálkozott fordulni, jobbra, balra, hátha fel is ülhetne, de csak visszaesett. Csöndes megadással mondta azután:

— Adjál gyertyát Sári... Nincsen, — hát azt a szentelt gyertyát, a mi az asszonyról maradt, a szegény Kláriról, — így ni... Hijjatos papot.

... Ejnye, ejnye, — csak az orvosságot sajnálom, — ha már menni kell is, — igyátok meg Sári, — használjon...

Az egykori pártvezér ma, mint a párt egyszerű tagja is, csak annak adja újabb bizonyítékát, hogy lelke egész hevével, meggyőződésének teljes erejével ragaszkodik a párthoz. S ez a ragaszkodás a melletti bizonyít, hogy a párt maga, szellemében és vezetésében egyaránt, ma is csak az, a mi volt eddig: kifejezője és megtestesítője az igazi magyar szabadelvűségnek.

S ha megvan ma országsszerte a feltétlen bizalom Széll Kálmán vezetésében, politikájának és kormányzati irányzatának tiszta szabadelvűségében, annak egyik oka az is, hogy a szabadelvűpártnak oly régi és kipróbált hívei, mint Tisza Kálmán is, minden fentartás nélkül, készségesen és lelkesedéssel állanak melléje.

Budapesti Napló:

Megkondult hát a nagyváradi öreg harang. S a rémitők nagy rémületére nem vészt hirdett, sem gyanakvást, hanem békét és bizodalmat. Megcselekedte azt, a mi a harangnak igazi hivatása: eltemetett egy halottat, serkentette az élőket és villámokat tört össze. Igenis eltemetett egy halottat. Ennek a tisztelt halottnak természetesen Bánffy Dezső a neve.

A nagyváradi beszámolóinak tulnyomó része csakugyan nem egyéb, mint heves polémia báró Bánffy Dezsőnek a bukás óta viselt dolgai ellen.

A maga előkelő és óvatos modorában Tisza Kálmán megmutatja Bánffy Dezsőnek azt az ajtót, amelyen a szabadelvű pártból kivonult. Tehát úgy ahogy, de ajtót mutat neki. És midőn tiltakozik a szabadelvű párt élén álló kormányon illetően meggyanusítása ellen, ezzel hátat fordít a multnak, végképpen elfogadja a jelent és a bizalom kapcsával hozzacsatolja magát a jövőhöz.

Es itt is odasuhint egy ügyes oldalvágást azokra, akik ott bakterkodnak a szabadelvű párt ablakai alatt, azt hirdetőn magukról, hogy ők a »füvet is hallják, nőni«. Vajjon magára ismer-e ebben a világos célzásban a főudvarmester ur?

A beszámoló befejező részéhez volna néhány szavunk.

Ugy sejtjük, hogy a beszédnek ez a része a főispánokra czélez; s itt fölmerül a kérdés, hogy talán a főispánok azok, a kikben némi nyugtalanság birizgél. Nos, ha csupán a főispánok nyugtalankodnak, akkor fölösleges volna a szabadelvű párt tagjait és az országot nyugtatni meg. Ebben az esetben elég lesz, ha a főispánok kapnak megnyugvást s közülök is csak éppen azok, akik nyugtalankodnak. Három tényezőnél kaphatják a megnyugvást. Először a törvénynél. Másodsor a saját lelkiismeretükénél. Es harmadszor fefebbalójuknál: a belügyminiszternél. Csak forduljanak bátran mind a háromhoz. Semmiféle egyeztetésre nem lesz szükség, ha mind a három ugyanazt fogja mondani.

Akinek nyugodt a lelkiismerete, az a haláltól sem fél. Pedig a halál a legfélelmetesebb ismeretlen.

Egyelértés.

Megvalljuk, bennünket egy káprázatos csábkép kísértett. Láttuk azt a Tisza Kálmánt, a ki még 1875-ben a kormányhatalom átvétele után is kijelentette, hogy benső meggyőződése szerint a kiegyezési mű alapjában rossz és ő csak az akkori helyzet időleges szükségeért akasztja szegre közjogi elveit. És elképzeltük magunknak Tisza Kálmánt. Elképzeltük a szent Páli apostolság megkettőzött szerepében, hogy most aggorára, mikor az élet s hatalom kísértéséből is kiábrándulhatott, megteszi a damaszki utat visszafelé is, hogy hátat fordítson az egyedül üdvözítő közösgyűességnek és tanúságot tegyen ifjúkori politikai ideáljának igazságáról.

Igy ismertünk volna rá a régi Tisza Kálmánra, az okos, körmönfent és minden helyzetet kiaknázó taktikusra. De hajh, a »bihari pontok« fogásán már csak a rozsdás szeg van meg; a híres köpenyeg rég elrongyolódott. Tisza Kálmán ma már nem tud köpönyeget forgatni és Ausztriához való viszonyunkról csak »kellő óvatossággal« akart nyilatkozni. Ne tévedjünk, ez nem a taktikai óvatosság. Ez már a kiszolgált előregedett »közkatona generalis« óvatossága, a ki mozdulni is alig mer.

Nincs dicsőbb önértzet a porkolábénál! — méltán tartja egy obsitot nyert vén katona és államférfiu, ki valaha rebellis hajlamokkal volt eltelve.

Magyar Szó:

Tessék csak elgondolni, hogy Tisza Kálmán, a bölcsességben és higgadtságban megérlelt pátriárka politikus mérsékletre és tisztességre törekedve, *oly kegyellen igazságokat vágott a Széll Kálmán és a nemzeti párt fejéhez, hogy ezekhez alig van valami hozzátennivalónk.* Ezt a valamit is csak abba a felkiáltásba foglaljuk: miket mondott volna Tisza Kálmán, ha nem akarta volna magát mérsékelni!

Tessék figyelemmel elolvasni azt a remek maliciával megfogalmazott beszédet e sorokban, e sorok között megannyi vád és korholás az új alakulásnak minden egyes tette fölött. Más tekintetben leleplezés számba is megy. Az a tény, hogy a nemzeti párt belépte meglepetéssel fogadtatott s hogy nyomban a szabadelvű pártban mozgalom indult meg a párt elhagyására, olyan új motívumok, melyekről a Széll-kormány nem igen szeret megemlékezni s a mely eléggé demonstrálja, a bizalomnak micsoda mértékével fogadták e kormányt éppen a szabadelvűek. A ki jobban odafigyel, azt is megértheti, hogy a szabadelvűpártot besapta az új kormány, mert »más szavakkal« beszélt a klubban, más szavakkal a képviselőházban, a paktumnak más következményeit engedte a szabadelvűpártban sejtetni, mint a milyeneket a plénumban elvállalt.

A színház építése.

— Bizottsági ülés. —

A színház építésére felügyelő bizottság tegnap délután ülésre jött össze, a melyen *Fellner* Henrik építészeti tanácsos, a színház tervezője is részt vett.

A bizottság tagjai közül jelen voltak az ülésen:

Komlóssy József tb. főjegyző mint elnök, dr. Hoványi Géza, Dús László, Mezey Mihály, Sztarill Ferencz, Huzella Gyula, Bordé Ferencz, Rendes Vilmos, Krubicza József művezető mérnök és Somogyi Károly szinigazgató.

Komlóssy József elnök bejelentette, hogy azért hívta sürgősen össze a bizottságot, hogy *Fellner* Henrik építészeti tanácsnoknak bemutatassák a színházat.

Fellner Henrik az építési munkálatokat teljesen megfelelőnek találta.

Mikor nyílik meg a színház?

Dr. *Hoványi* Géza előterjesztette *Somogyi* Károly szinigazgató azon óhaját, hogy a színházat október 15-ike előtt megnyithassa, mert a késedelmekkel érzékeny anyagi veszteséget szenvedne.

Krucicza József október 15-nél közelebbi terminust nem mer ajánlani, mert még sok apróbb munka van hátra. A világitást is be kell a kezelőnek gyakorolni.

Somogyi Károly a világitás gyakorlatát nem tartja akadálynak, mivel világitónak egyik szerelőt szerződtette, aki a munkálatoknál dolgozott.

Mezey Mihály az esetleges kellemetlenségek elkerülése végett csak az október 15-ét ajánlja a megnyitás napjául.

Rimler Károly kifejti, hogy a színház környékén is sok dolog van még. A személyzetnek, rendőrségnek, tűzoltóknak, is meg kell ismerni a szabályokat, a teendőiket. Október 1-je előtt pedig ezek nem foglalhatják el helyeiket a színházban. A tanácsnak is sok dolga van még.

Mezey Mihály hivatkozik arra, hogy a megnyitás előtt két heti próba ki van kötve, hogy a személyzet és zenekar is összegyakorolja magát.

Elhatározta a bizottság, hogy október

15-ikét ajánlja a tanácsnak a színház megnyitásának határidejéül.

Somogyi Károly szinigazgató apróbb hiányok pótlását kéri, a melyekről gondoskodnak.

A telefont bevezetik az igazgató irodájába. A hatásvilágító berendezésére a budapesti Vigszínház egyik alkalmazottja tett ajánlatot. *Somogyi* Károly azonban kijelenti, hogy a világon csak egy drezdai cég foglalkozik ezzel s az illető ajánlattevő is valószínűleg innét rendelné meg a szerkezetet, miért is ajánlja, hogy egyenesen Drezdából rendeljék azt meg. — Elfogadták.

Linhart Vilmos diszfestőt felszólítják, hogy haladéktalanul jöjjön Nagyváradra s adja át a diszleteket.

Fellner Henrik felvetette azt a kérdést, hogy tartja-e helyesnek a bizottság, hogy a megnyitás alkalmával zárkőletétel is legyen.

Kiadták a megnyitási ünnepélyt rendező bizottságnak, azzal, hogy ha lehet, szorítsa be a megnyitási ünnepély programjába.

Kellemetlen ügy.

Az ülés végén *Krucicza* József művezető mérnök bejelentette, hogy a világitási próba első napján a N. N. két munkatársa az ablakon bement a színházba s midőn ő távozásra szólította fel, azok gorombáskodtak, sőt bottal fenyegették őt. Ezért elégtételt kér.

Komlóssy József elnök kijelentette, hogy az ügyet átteszi a rendőrséghez vizsgálat végett.

Sajátságosnak, különösnek találjuk ugy az építésre felügyelő bizottság, mint a városi tanács intézkedését a színház dolgában.

A bizottsági üléseket mondhatni sutyomban tartják meg, a lapokat arról nem értesítik, mintha nem is érdekelné az egész dolog a nagy közönséget.

A próbavilágitásra minden civilizált városban meghívják a sajtót, de Nagyváradon bezárják előttük az ajtót. Pedig a próbavilágitás nem a felügyelő bizottságot és tanácsot megillető dicsfény.

S az ilyen tótágast álló intézkedésekkel kényszerhelyzetbe hozzák a művezetőt s kellemetlenséget okoznak a hírlapíróknak.

A legtöbb hírlapíró pedig tett annyi szolgálatot a nagyváradi színház építése körül s Nagyvárad szinügyének, mint a városi tanács tagjai közül a legtöbb.

UJDONSAGOK.

Császká érsek aranymiséje.

Az Asztrikok, Ugrinok, Tomoryak és Hajnaldok méltó utóda, Kalocsának jószágos lelkű, aranszivű érseke ma tartotta aranymiséjét érseki székhelyén. Királyának kitüntető kegye, főpásztortársainak testvéri szeretete, miniszterek és államférfiak őszinte üdvözlöte, egyházmegyéje papságának és híveinek ragaszkodása, szeretete, tisztelete és buzgó imája kísérték az agg főpásztort az oltárhoz, melyen aranyáldozatát bemutatatta.

Félszázados papi pályája ékesen szóló tanu reá, hogy méltó a legjobbak elismerésére és haláljára.

E félszázadnak első felét b. e. *Sczitovszky* és *Simor* hercegprimások mellett az esztergomi egyházmegye irodájában töltötte, tevékeny részt véve a nagy egyházmegye kormányzásának nehéz munkájában.

Tizennyolcz esztendeig ült a szepesi püspöki széken, istápolva a hazafias és kulturális

Egy amerikaiakból álló csapatosztály a keresztények védelmére Samihienbe, Pekingtől Észak-Keletre 25 mérföldnyire indult. A japánok megszállták a Fenghai mellett fekvő Hungcsun vasuti állomást és az angolokkal együttesen azonnal hozzá fognak a vasuti vonal helyreállításához. A mint várták, az orosz követ csakugyan bizonytalan időre elhalasztotta elutazását.

A boxerek kiirtása.

London, szept. 21. (Saját tud. táv.) A londoni kínai követ Kinából táviratot kapott, amelyben jelentik, hogy ott egy császári ediktumot bocsátottak ki, mely elrendeli a boxerek kiirtását. A távirat továbbá jelenti, hogy a portugali és a csingfui idegen missziókat, amelyek mellé csili-i helyettes alkirály rendeletére kísérő katonaságot rendeltek, átadták a szövetséges csapatok parancsnokának Csancsing-tienben és Lukongiarban.

Csinghait megkímélték.

London, szept. 21. (Saját tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti: Egy hivatalos távirat, mely jelentést tesz Tillie városnak a Tiencinből kiküldött haderő által e hó 10-én történt elpusztításáról, közli, hogy a szomszédos nagy várost, Csinghait avval a feltétellel megkímélték, hogy egy hittérítőt, négy nőt és gyermeket, a kik Heinonsshamban elrejtöztek, sértetlenül Tiencinbe visznek.

Az amerikai tengernagy látogatása.

Washington, szept. 21. (Saját tud. távirata.) Remey tengernagy jelenti Takuból e hó 19-éről, hogy ő hivatalos látogatást tett Li-Hung-Csangnál. Ez e hó 18-án egy kereskedelmi gőzösön megérkezett és haladéktalanul tovább fog utazni Pekingbe. Li-Hung-Csang köszönetet mondott az Egyesült-Államoknak azért a figyelemért, a melyben részesítették.

Egy erőd bevétel.

London, szept. 21. (Saját tud. táv.) Az orosz-német és osztrák-magyar egyesült csapatok bevették *Peisanej* erődöt, melyre a német és orosz lobogó mellé kitűzték az osztrák-magyart is. A mi katonáinknál 2 halott és 12 sebesült van.

EGYESÜLETEK

A biharmegyei és nagyváradai nőegylet ülése.

Az összes nagyváradai humanus egyesületek és intézetek között az elsőnek tekinthető működésének és jótéteményeinek nagy arányainál fogva a biharmegyei és nagyváradai nőegylet.

Ezrekre és ezrekre megy azoknak az elhagyatott aggoknak és özvegyeknek a száma, a kiket segélyezett s száz és száz árvagyermeket nevelt fel és adott vissza a társadalomnak.

Az eddig elért fényes siker és dicséretes eredmény első sorban az egyesület kiváló elnöknőjének: özv. báró Gerliczy Félixné szül. Korniss Luiza grófnő soha nem muló érdeme.

Az egylet tegnapi ülésén ismét olyan indítvánnyal szerzett magának elismerést, amely

csak öregbíti a nőegylet tagjainak iránta érzett háláját.

A választmány tegnapi üléséről a következőket írjuk:

Özv. báró Gerliczy Félixné elnökle alatt jelen voltak: özv. Grunwald Henrikné alelnöknő, özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné, Bulyovszky Józsefné, Böszörményi Gézané, Mezey Vilma, Stark Róza, özv. Kunyhóssy Jánosné, Voszka Ferenczné, Arany Sándorné, Jablonszky Emilné, özv. Eleméry Aurélné, Dús Lászlóné védhölgyek, Ficzek Lajos pénztárnok, Böszörményi Géza jegyző.

A király köszönete.

Elnöknő megnyitván az ülést, a jegyző előadta, hogy az egyesület elnöksége királyi Ő Felségét 70 éves születésnapja alkalmából üdvözölte. Ő Felsége köszönetét fejezte ki a kabinet iroda útján az üdvözlésért s a főispán erről az egyesületet értesítette s a királyi köszönetét tolmácsolta.

A jelen voltak állva hallgatták meg az erről szóló jelentést s a köszönetet örömmel vették.

Kápolna az árvaházban.

Az elnöknő előterjeszti, hogy óhaja volna miszerint az árvaház udvarán Erzsébet királyné emlékére egy kápolnát építtetnének. E czélból járt Lukács pénzügyminiszternél s kérte, hogy az államsorsjáték jövedelméből a kápolna építésére bizonyos összeget juttasson az egyletnek. Felsőkérvényt is adott be s mint a kabinetiroda főnöke értesítette, a király ezt már el is látta a legfelsőbb kézjeggyel. Ennek következtében a pénzügyminiszter értesítette a főispánt, hogy az egyesületnek juttat az államsorsjáték jövedelméből. Kérdést tesz az elnöknő a védhölgyekhez, hogy elfogadják-e a kápolna építésének eszméjét.

A jelen voltak örömmel értesültek a tervről s az elnöknőnek köszönetet szavaztak buzgó fáradozásáért.

*

Az elnöknő indítványára elhatározták, hogy az árvaházi növendékek részére egy diszes lohogót készíttetnek. Ennek egyik oldalán a királyné emlékére Szent Erzsébet képe jön.

Felolvasták Szokol-Wildburg báróné levelét, a melyben elfoglaltsága miatt az alelnökségről lemond. — Elfogadták s eddigi működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

A nagyváradai Orsolya-zárda, 30 növendékért és az óvóképző két növendékért tandíjat s más költséget egy évben sem számít. Ezért mindkét intézetnek jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Kádár Odönné urnót a nőegylet tagjai közzé felvették.

Özv. Des Escherolles-Kruspér Sándorné azon kérelemmel járult a választmány elé, hogy báró Chappon S. kilencz gyermeke közül kettőt vegyenek be az árvaházba. — A választmány, tekintettel a család helyzetére, két leányt felvett az árvaház növendékei közzé.

A pénztárnok jelentését tudomásul vették. A választmányi hölgyeket felkérlik, hogy új tagokat gyűjtsenek s ezzel az ülés véget ért.

IRODALOM.

Számtan, polgári és felsőbb leányiskolák I. és II. osztálya számára. A Szent István-Társulat pályázatán díjat nyert tankönyv. Írták: Ember Károly, a budapesti kath. elemi és polgári isk. tanítóisképzőintézet képzőtanára és Kovács Pál. A Szent István-Társulat kiadása. Budapest, 1900. 8-rét, 159 lap. Ára füzve 1 korona 40 fillér, kötve 1 korona 80 fillér.

A számtan a gondolkozásból meríti anyagát, hogy tehát a leánygyermeknek biztosítsuk az ismeretek e forrását, a gondolkozást, különösen szükséges, hogy a módszeres tanítás után oly kézikönyvet adjunk a kezébe, mely eszét és szívét fejlettségi fokának megfelelő módon foglalkoztatja.

A Társulatnak most megjelent számtankönyve e tekintetben mesteri munka. A számtan, a melyet a legtöbb leánygyermek unalmas tárgynak ismer és kevés érdeklődést tanúsít iránta, oly érdekesen és vonzóan és oly rendszerben adja a leányövendéknek, hogy az mintegy önkénytelenül foglalkozik e tárggyal. Meglátszik a könyvön Ember módszere és az anyagban Kovács szaktudása.

Különösen dicsérettel kell hogy szóljunk a könyv példájáról, a mi minden számtani Kézikönyvnél egyike a legfontosabb szempontoknak. Szerzők ebben a tárgykör-rendszert követték, de igen helyesen, a tárgykörbe bevonták az I—II. osztályos leánygyermek életkörülményeinek összes viszonyait. A példák vonatkozásai érdekessé és könnyűvé teszik azok megértését és megítélését, a nélkül, hogy fölmentenék a gyermek a gondolkozástól. A példákban megvan a fokozatosság s az egyes számfogalmak és számolási módszer begyakorlása után összefoglalásul igen érdekes összetett példákat ad. A hazai kath. polgári és felsőbb leányiskolák vezetőségének felhívjuk figyelmét e könyvre és kérjük, vezessék be azt már a jelen tanévben iskoláikba. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában.

S P O R T.

A nagyváradai lóverseny.

— Első nap.

Élénk, mozgalmas élet lesz ma és holnap a Bóné-kút mellett levő nagyváradai verseny-pályán. A Biharmegyei Gazdasági Egyesület keblében alakult verseny-egylet lóversenye iránt ez évben még nagyobb az érdeklődés nemcsak a megyében és városban, hanem a főváros sport-köreiben is.

A nevezések olyan tömegesen történtek, hogy jóval felül mulják a más évben tartott nagyváradai lóversenyek nevezéseit.

Már tegnap igen sok előkelő vendég érkezett Nagyváradra a verseny alkalmából.

Mindkét napon egy-egy ügöző verseny is lesz.

A lóverseny kezdete délután fél 2 órakor.

A versenybíróság a nagyváradai előkelő körökből következőképen alakult:

Igazgatóság: gróf Batthyány Gábor cs. és kir. 7. h. e. százados, gróf Károlyi Gyula, báró Königswarter Herman, Szunyogh Lóránd, gróf Tisza István.

Bíró az akadály-, gát- és síkversenyénél: Klobusitzky Béla.

Indítók: Beöthy Pál, báró Schwaben-Durneisz Gyula cs. és kir. 7. huszárezredbeli főhadnagy.

Időmérő: Cziffra Gerő.

Mázsálók: Meskó Boldizsár, Pallay Lajos.

Handicapper: Olasz Elemér.

Pályafelügyelők: Cziffra Kálmán, Fráter Emil.

Pályarvos: Dr. Mayer László.

Totalizateur vezető: Hollósy Jenő.

Versenytitkár: Weingärtner Andor.

Tanúk a helyszínen választatnak.

Az első nap programja a következő:

Első nap: szombat szeptember 22.

I. Ménesdíj 1000 kor. 2800 méter.

1. Chernel Viktor száz. 4 év. sp. k. »Ilika« félvér.
2. Czárán János 7 é. sp. h. »Legény« fv.
3. Klobusitzky Géza 4 é. sp. h. »Csillag« félvér.
4. Schwaben Durneisz Gy. br. fn. id. p. h. »Svengáli« fv.

5. Szemere Kálmán százados id. f. k. »Hires« fv.
6. Szunyogh Albert tiszth. 5 é. ph. »Fátyol« fv.
7. Gróf Tisza István 5 é. p. k. »Babér.«

II. Ürögdi akadályverseny. 1200 kor, 4200 m.

1. Berg Hermann báró százados 5 é. s. k. »Dirtcheap.«
2. Csizsár István fh. 4 é. s. h. »Léghajós.«
3. Desfours Miklós gr. hngy 4 é. s. k. »Má petite.«
4. Lipiny Béla 4 é. p. m. »Contrás.«
5. Paikert Henrik 5 é. s. k. »Harmat.«
6. Pejacevich Albert gr. 5. é. s. m. »Disz-polgár.«
7. Schönborn Ferencz gróf 4 éves p. m. »Diomed.«
8. Starhemberg Vilmos gr. százados 5 é. s. h. »Exoffo.«
9. Merweld Miksa gr. százados 4 é. p. h. »Fritzi.«
10. Szentkereszty Pál br. 4 éves p. k. »Pele.«

III. Nagyváradi város díja 1000 kor. 3500 m. Kettős fogatok. (Ügető verseny.)

1. Bánffy Albert báró 7 é. sz. k. »Becze« és 7 é. s. k. »Calais.«
2. Beöthy Pál 6 é. sz. k. »Daru« és 3 é. v. d. k. »Babuka.«
3. Kiss Ernő id. sz. k. »Boglár« és 3 é. p. h. »Pajtás.«
4. Klobusitzky Tibor 3 é. v. p. m. »Don Juan« és 3 é. s. p. k. »Gatyó.«
5. Tisza Kálmán gr. 6 é. p. k. »Rózsa« és 5 é. v. p. k. »Kedves.«

IV. Szentmártoni gátverseny. 1000 korona 2400 méter.

1. Ferencz József baganzai herceg Ó Fensége hngy. 4. é. p. h. »Brát.«
2. Bánffy Albert báró, 3 éves s. k. »Orchidé.«
3. Ugyanaz 3 éves s. k. »Tatjana.«
4. Berg Hermann báró száz. 3 éves s. k. »Barkarol.«
5. Bugarszky Sándor főhadnagy id. s. h. »Aranyeső.«
6. Csizsár István főhadnagy, 4 éves s. h. »Léghajós.«
7. Liptay Béla 3 éves p. m. »Vendel« fv.
8. Lubienszky János gróf száz id. s. k. »Marsa.«
9. Merweldt Miksa gróf száz, 4 éves p. h. »Fritzi.«
10. Ugyanaz 3 éves s. m. »Mogorva.«
11. Pejacevich Albert gróf 3 éves p. k. »Popovka.«
12. Starhemberg Vilmos gróf száz, 3 éves s. k. »Paquin.«
13. Szentkereszty István báró, 3 éves p. k. »Pentesilea.«
14. Mr. White, 3 éves p. m. »Alberich II.«
15. Ugyanaz 3 éves f. m. »Bandita.«

V. Iklódi gátverseny. 1000 kor, 2400 m.

1. Ferencz József branzai herceg Ó Fensége hngy. id. p. h. »Pásztor.«
2. Bánffy Albert báró, 3 éves s. k. »Orhidee.«
3. Ugyanaz 3 éves s. k. »Tatjana.«
4. Csizsár István főhadnagy, id. p. k. »Lekem.«
5. Czárán János id. s. p. »Legény.«
6. Hardegg Jenő gróf főhadnagy id. s. h. »Fricandause.«
7. P llay Lajos 5 é. p. k. »Marsa.«
8. Szentkereszty István br. 4 é. s. k. »Azám.«
9. Szentkereszty Pál br. 4 é. sp. k. »Pendej.«
10. Id. Vojnic Sándor 5 é. p. k. »Arany.«
11. Zeyk Dániel hngy 5 é. p. k. »Rózsika.«
12. Liptay Béla 5 é. p. h. »Vadász.«

VI. Bónéki sikverseny 1000 kor. 2000 m.

1. Balásházy Iván 5 é. sp. k. »Ihojeso.«
2. Bánffy Albert br. 3 é. s. k. »Orchidé.«

3. Bánffy Albert br. é. s. k. »Tatjana.«
4. Berg Hermann br. száz. 4 é. p. h. »Ferbli.«
5. Borbély György 3 é. s. h. »Bodrog.«
6. Csizsár István fh. 3 é. p. k. »Lady Kildare.«
7. Hardegg Jenő gr. fh. 6 é. p. k. »Gemse.«
8. Liptay Béla 3 é. f. k. »Gyp.«
9. Lubienszky János gr. száz. 3 é. s. m. »San Salvatore.«
10. Merveld Miksa gr. száz. 3 é. s. m. »Mogorva.«
11. Pejachevich Albert gr. 3 é. s. h. »Serdar.«
12. Szentkereszty István br. 3. é. p. k. »Pentesilea.«
13. Id. Vojnic Sándor 6 é. p. k. »Dáma.«
14. Mr. White 3 é. 1. m. »Bandita.«
15. Mr. White 3. é. p. m. »Alberich II.«

VII. Agarász-lovak versenye. 1000 kor. 1200 m.

1. Chernel Viktor százados 4. é. sp. k. »Ilka.«
2. Cziffra Kálmán 5 é. p. h. »Gólya.«
3. Klobusitzky Géza 4. é. sp. h. »Csillag.«
4. Schwaben-Durneisz Gy. br. fh. id. pej h. »Svengali.«
5. Szemere Kálmán száz. id. f. k. »Hires.«
6. Szunyogh Albert tiszth. 5 éves p. h. »Fátyol.«
7. Tisza István gróf 5. é. p. Bátor.«
8. Ulm Ferencz br. száz. 5 é. p. k. »Iréén.«

A második napi nevezéseket holnap közöljük

Kerékpár-verseny. A nagyváradi Kerékpár-egylet 1900. szeptember hó 30-ik napján, vasárnap délután 2 órakor, a Rhédey-kerti Sport-téri 400 méteres versenypályán Országos Amateur-Kerékpár és háromkerekű Motor-Versenyt rendez, melyre a társegyleteket és a kerékpár-sport barátait tisztelettel meghívja »Adj Isten!« az egylet választmánya nevében: Kunz Gusztáv, elnök. Knauer Károly, titkár. A verseny pontban 2 órakor kezdődik. A társas egyletek tisztelettel felkéretnek, hogy résztvevő tagjaik ideérkezésének idejét az elnökséggel tud tni sziveskedjenek, hogy így a fogadtatás iránti kellő intézkedés megtétehető. A versenypályán állandó buffet. Este fél 8 órakor társas-vacsora, dijkiosztás, táncmulatság a Sport pavillonban, vacsora-jegy 2 kor. A vacsorán nem egyleti tagok is részt vehetnek.

Igazságszolgáltatás.

A testvérgyilkos. Galamb György testvérgyilkos ügyével tegnap délig tartott el az esküdtszéki tárgyalás. A tárgyalás elején Gáthy alügyész vádbeszédje hangzott el, melyben a közzvad képviselője súlyos büntetést kér a testvérgyilkosra. Dési Géza dr. védőügyvéd hatásos vé beszéde után az esküdtek visszavonultak és Galamb Györgyöt a gyilkosságban bűnösnek mondták ki, mire a kir. t.-szék Milye Gyula t.-széki bíró elnöklete alatt négy évi fegyházra ítélte el a vádlottat. — Az ítélet jogerős.

ZENE és MŰVESZET.

Recht Sándor hangversenye. Recht Sándor művészetének fejlődését a nagyváradi közönség ugyszólván gyermekkorától élénk figyelemmel és rokonszenvvel kíséri, a ki művészetével becsülést és sok elismerést szerzett külföldön is, különösen Angliában. Műsorát a klasszikus zeneművészet remekeiből állította össze.

Különös érdekességet kölcsönöz a mai hangversenynek Balláné Csik Irén új primadonnának bemutatója.

Ma este a »Traviata« gyönyörű nagy áriájával mutatkozik be a nagyváradi közönségnek, azonkívül pedig a nálunk még nem ismert kurucznotákat fogja énekelni.

Nyárai Antal az ő régi jókedvével és kazagató komikumával fog előadni egy bohókás monológot és több mulatságos kuplét.

Balla Kálmán ezuttal egy szellemes monológgal szerez élvezetet a hangversenyen megjelenő közönségnek.

Dienzl O z k á r zongoraművész azonkívül, hogy Recht Sándor hegedűjátékát zongorán kíséri, maga is előad néhány szép számot zongorán, ezek között Imrik Kornéliának, az ismert nevű nagyváradi zeneszerzőnőnek egy bájos románczát.

A hangverseny 8 órakor veszi kezdetét és a jegyek ifj. Berger Sámuel könyvkereskedésében válthatók meg.

Közönség köre.*

Nyilatkozat.

A dr. Hoványi Gyula és dr. Dési Géza urak közt felmerült becsületbeli ügy előttünk a mai napon a lovagiasság szabályai szerint elintéztett.

Nagyváradi, 1900. szeptember 18.

Dr. Radó Ignác, Szunyogh Péter,
Dr. Várady Zsigmond, Rádl Ödön,
mint dr. Dési Géza ur mint dr. Hoványi Gyula ur
megbizottai, megbizottai.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

TAVIRATOK.

A király látogatása.

Bécs, szept. 21. (Saját tud. távirata.)
A király meglátogatta Ferencz Ferdinánd trónörökös feleségét, a ki jelenleg a belvederi kastélyban tartózkodik.

A román-bolgár konfliktus.

Bukarest, szept. 21. (Saj. tud. táv.)
A hivatalos és félhivatalos czáfolgatások daczára tény az, hogy az a 27,000 emberből álló hadtest, melyet egy hónappal ezelőtt állítólag a hadgyakorlati czéloból Dobrudzsában összpontosítottak, most, midőn a hadgyakorlatok már régen véget értek, még mindig a dobudzsai sikon van felállítva, szemben a bolgár határral.

Bukarest, szept. 21. (Saj. tud. táv.)
A kamarákat okt. 8-ára rendkívüli ülésszakra egybehívják.

A manilai felkelés.

Washington, szept. 21. (Saj. tud. táv.)
Mac Arthur táviratozza Manillából e hó 19-éről, hogy az amerikai haderő megtámadott 800 fölkelőt Mavita melletti hadállásukban. Nagy csata után az amerikaiak visszavonultak. A következő nap a fölkelők is kiűritették hadállásukat. Az amerikaiak vesztesége 24 halott, azokkal együtt, a kik később sebeikben meghaltak. A fölkelőknek tíz halottjuk és husz sebesültjük volt.

A németek Gibraltárral szemben.

München, szeptember 21. (Saját tud. táv.) Az »Allg. Ztg.« szerint Németország a spanyol kormányval tárgyalásokba fog bocsátkozni a Gibraltárral szemben fekvő Centa átengedése iránt, melyre Németországnak mint szónállomásra nagy szüksége volna. Valószínű azonban, hogy Anglia és Franciaország nem egyeznek bele e fontos pont megszállásába.

KOZGAZDASAG.

Az osztálysorsjáték tegnapi huzásánál a következő nyereményeket húzták ki:

10.000 koronát nyert: 74941.
5000 koronát nyert: 75857.
2000 koronát nyertek: 29688 36390 9147
23278 46096 33171 68389 88868 91213 56502
39429 39739 56502 64333 83927 6401 22657
50921 79603 91437.

1000 koronát nyertek; 97162 4330 33292
20154 51564 60139 81972 31786 41513 2583
4342 69977 80887 99016 22132 35849 45943
77933 90787 2009 9521 15613 87407.

500 koronát nyertek: 23569 48270 5299
26570 30249 38006 51480 54389 76139 80999
93998 65694 72520.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, szept. 21.	
Buza októberre	7.61
Buza júniusra	8.04
Tengeri	6.55
Rozs okt.	7.15
Zab okt.	5.23
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. szept. 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	95.70
Magyar koronajárdék	90.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	100.
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	90.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.25
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	162.75
Tiszaszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	142.—
Osztrák járdék papírban	97.10

Osztrák járdék ezüstben	96.25
Osztrák járdék aranyban	96.85
Osztrák korona járdék	97.15
Osztrák államsorsjegyek	132.—
Osztrák magyar bankrészvény	17.05
Magyar hitelbankrészvény	672.—
Osztrák hitelintézet részvény	651.25
Párisi vista	—
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.32
Németbirodalmi márka	118.80
London vista	242.—
20 márkás arany	28.66

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Árlejtési hirdetmény.

A Nagyváradi város tulajdonát képező »Szigligeti színház« épület-, ennek összes tartozékai és felszerelésnek, a diszletraktár épület és szinpadi diszleteknek, tűzkár elleni biztosítása céljából 1900. évi október hó 4-ik napján d. e. 10 órakor a városház tanácstermében árlejtés fog tartatni.

A biztosítás 1900. évi október hó 15-én kezdődik s tart 12 egymást követő éven át, vagyis 1912. évi október hó 15-ik napjáig.

Ajánlattevők tájékozása végett megjegyeztetik, miszerint a szinigazgatóval a színház használata s abban a szini előadások tartása iránt kötött szerződés szerint, a szini évszak rendszeren október hó 1-ső napján veszi kezdetét és a következő év április hó végéig tart, azonban

a szinügyi bizottság előleges engedélyvel a szini évszak június hó 1-ig meghosszabbítható; továbbá, hogy a diszletek részben a színházban, részben a diszletraktárban nyernek elhelyezést.

Tűzkár esetén a leszámolás, illetve a kár megtérítése a városi mérnöki hivatal által készített részletes kimutatások alapján fog eszközöltetni; ezek szerint a színház épület s ennek összes tartozékai és felszerelése 474137 korona, a diszletraktár épület 16865 korona 10 fillér, a diszletek pedig 13239 korona 32 fillér erejéig lévén biztosítandók, az ajánlatok ez összegek figyelembe tartásával teendők meg.

Ajánlatot a fent kitett határidőig írásban zárt ajánlat útján lehet tenni s abban ajánlattevő világosan kitenni köteles, hogy a mérnöki hivatal által készített előbb érintett kimutatásokat — melyek alulirott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők — s jelen hirdetményt ismeri s magára nézve kötelezőknek elfogadja.

Nagyváradi város tanácsa a beérkezett ajánlatok felett, azok olcsóságára való tekintet nélkül teljesen szabadon határoz.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyváradi város közönségét csakis az árlejtés eredménye felett hozott határozat jogerőre emelkedése esetén kötelezi.

Nagyváradi, 1900. szeptember hó 21.

Komlóssy József,
jog- és gazdaságügyi tanácsnok.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyváradi—Kolozsvar.							Kolozsvar—Nagyváradi—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.								
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	—	Kolozsvar ind.	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	—	—	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Rákos >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	—	Jegenye >	6 11	7 59	1 14	7 16	—	—	—	—	Debreczen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	—	B.-Hunyad >	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20	—	—	—	Érmihályfalva érk.	6 35	3 57	—	1 —	4 58	—
Szolnok >	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	—	Csacska >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	—	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34	—	—	Érmihályfalva ind. 6 35 11 17 3 14 5 27 9 14 —						
P.-Ladány >	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	—	—	Debreczen > 7 51 12 36 4 16 7 10 10 27 9 01						
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	—	—	P.-Ladány érk. — 1 45 5 03 8 40 11 28 9 48						
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	F.-Vásárhely >	6 49	—	11 01	—	10 27	—	—	—	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Váradi-Velence >	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	—	—	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta.						
M.-Peterd >	—	3 —	—	1 —	—	6 15	Nagyváradi érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31	—	—	Debreczen i. 8 35 4 31 Nagy-Léta- 5 25 1 05						
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	6 31	Nagyváradi ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	—	—	Sáránd > 9 28 5 16 Vértés ind. —						
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—	—	—	H.-Bagos > 9 41 5 26 M.-Pályi > 5 47 1 30						
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	—	—	—	H.-Pályi > 10 05 5 48 H.-Pályi > 6 03 1 48						
Nagyváradi érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-keresztes >	3 12	—	12 05	—	11 37	—	—	—	M.-Pályi > 10 20 5 59 H.-Bagos > 6 18 2 05						
Nagyváradi ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	F.-Vásárhely >	3 30	—	12 17	—	11 50	—	—	—	Sáránd > 6 40 2 29						
V.-Velence >	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalu >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	—	—	N.-Léta- 7 18 3 13						
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	12 45	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	—	—	Vértés érk. 10 43 6 18 Debreczen é. 7 18 3 13						
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	—	—	—	Sáránd—Derecske.						
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	—	—	Derecske—Sáránd.						
Rév >	1 26	5 20	7 53	3 45	3 26	2 10	Szajol >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	—	—	Sáránd ind. 9 38 5 26 Derecske ind. 6 00 1 49						
Csacska >	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	3 49	Szolnok >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39	—	—	Derecske érk. 9 57 5 45 Sáránd érk. 6 20 2 09						
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Ujszász >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58	—	—	Sáránd ind. 9 38 5 26 Derecske ind. 6 00 1 49						
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	6 01	—	5 34	Rákos >	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38	—	—	Derecske érk. 9 57 5 45 Sáránd érk. 6 20 2 09						
Kolozsvar érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	7 40	Budapest érk.	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50	—	—	Sáránd ind. 9 38 5 26 Derecske ind. 6 00 1 49						

Nagyváradi—Szeged

Szeged—Nagyváradi.

Nagyváradi—Arad.

Arad—Nagyváradi.

Nagyváradi ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyváradi ind.	10 20	4 30	7 —	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Ósi >	10 30	4 41	7 16	Kétegyháza >	6 14	11 31	10 54
Less >	10 48	5 01	7 40	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	Less >	10 48	5 01	7 40	Csaba érk.	6 40	12 57	11 24
Gyapju >	10 56	5 10	7 52	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Csaba ind.	7 —	2 33	4 50
Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Sarkad >	7 47	3 27	5 56
Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Kötegyán >	7 56	3 39	6 10	Sarlád >	11 57	6 17	9 31	Kötegyán >	7 56	3 39	6 10
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Szalón >	8 23	4 10	6 47
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Csaba érk.	12 42	7 06	10 30	Cséffa >	8 42	4 34	7 18
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 22	Csaba ind.	2 23	7 18	4 32	Less >	9 04	5 —	8 51
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 54	Csaba >	2 54	7 45	5 38	Ósi >	9 21	5 19	8 61
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Kétegyháza >	3 55	8 48	6 05	Nagyváradi érk.	9 32	5 30	31
Szeged >	4 35	10 55	7 55	Nagyváradi érk.	9 32	5 30	8 31	Arad >	—	—	—	—	—	—	—

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.